

Testament

Napoléon

Vandaag, 21 april 1821, te Longwood, eiland Sint-Helena.

Dit is mijn testament of acte van mijn laatste wil

I

1°. Ik sterf in de rooms-katholieke religie, waarin ik meer dan vijftig jaar geleden geboren ben.

2°. Ik wens dat mijn resten zullen rusten aan de oevers van de Seine, te midden van het Franse volk, dat ik zo lief heb gehad.

3°. Ik heb altijd redenen gehad om van mijn innig geliefde vrouw Marie-Louise te houden. Ik bewaar voor haar tot aan mijn laatste moment de meest tedere gevoelens. Ik smEEK haar mijn zoon te beschermen tegen de gevaren van de omgeving tijdens zijn kindertijd.

4°. Ik raad mijn zoon aan nooit te vergeten dat hij een Franse prins is en zichzelf nooit zal toestaan een instrument te worden in handen van de drie landen (triumvirs), die de naties van Europa onderdrukken. Hij zal nooit strijden tegen Frankrijk of haar anderzijds beschadigen. Hij zal mijn devies overnemen:
Tout pour le peuple francais.

5°. Ik sterf te vroeg, vermoord door de Engelse oligarchie en haar moordenaars. Het Engelse volk zal mij spoedig wreken.

6°. De twee onfortuinlijke resultaten van de invasies in Frankrijk, terwijl zij nog zoveel krachten had, zijn veroorzaakt doot het verraad van Marmont, Augereau, Talleyrand en Lafayette: ik vergeef hen dit. Moge het Franse nageslacht hen net als ik vergeven!

7°. Ik bedank mijn goede en prachtige moeder, de kardinaal, mijn broers Joseph, Lucien, Jérôme, Pauline, Caroline. Julie, Horthense, Catherine, Eugène voor de voortdurende aandacht, die zij steeds voor mij hebben gevoeld. Ik vergeef mijn broer Louis voor het vlugschrift, dat hij in 1820 publiceerde: het zit vol met valse beweringen en valse documenten.

Tweede blad

8°. Ik draag op het *Manuscrit de Sainte-Hélène* en andere werken onder de titel van *Maximes Sentences*, wiens mensen zo vriendelijk zijn geweest te publiceren gedurende de laatste zes jaar. Dat zijn de regels, die mijn leven de laatste jaren hebben geleid.

Ik gelastte de hertog D'Enghien te arresteren en te veroordelen, omdat dit noodzakelijk was voor de veiligheid, het belang en de eer van het Franse volk, want de hertog was bezig tijdens zijn arrestatie met zestig aanslagen te Parijs. In een dergelijk geval zou ik weer zo handelen.

II

1°. Ik laat na aan mijn zoon de dozen, de orders en andere voorwerpen zoals mijn zilveren borden, veldbed, wapens, zadels, sporen, vazen uit mijn kapel, boeken, linnengoed, dat ik gewoonlijk droeg, volgens de toegevoegde lijst A. Het is mijn wens dat deze eenvoudige erfstukken hem dierbaar zullen zijn, omdat ze van een vader afkomstig zijn, waaraan de gehele wereld hem zal herinneren.

2°. Ik laat na aan lady Holland de antieke camée die paus Pius VI mij te Tolentino gaf.

3°. Ik laat na aan graaf Monthon 2 miljoen francs als een bewijs van mijn tevredenheid over de menselijke behulpzaamheden, die hij gedurende zes jaren bewezen heeft en als vergoeding voor het verlies van zijn woning, dat Sint-Helena hem heeft veroorzaakt.

4°. Ik laat na aan graaf Bertrand 500.000 francs.

5°. Ik laat na aan Marchand, mijn eerste kamerdienaar, 400.000 francs. De diensten, die hij mij heeft bewezen, zijn die van een vriend. Het is mijn wens dat hij zal trouwen met een

weduwe, een zuster of dochter van een officier van mijn Oude Garde.

6^e. Aan Saint-Denis: 100.000 francs.

7^e. Aan Noverraz: 100.000 francs.

8^e. Aan Pierron: 100.000 francs.

9^e. Aan Archambault: 50.000 francs.

10^e. Aan Coursot: 25.000 francs.

11^e. Aan Chandelier: idem

12^e. Aan abt Vignali: 100.000 francs. Ik wens dat hij zijn huis zal bouwen vlakbij Pontenovo di Rostino.

Derde blad

13^e. Aan graaf Las Cases: 100.000 francs.

14^e. Aan graaf Lavallette: 100.000 francs.

15^e. Aan hoofdchirurg Larrey: 100.000 francs.

Hij is de meest bekwame man, die ik ken.

16e. Aan generaal Brayer: 100.000 francs.

17e. Aan generaal Lefebvre-Desnouettes:
100.000 francs.

18e. Aan generaal Drout: 100.000 francs.

19e. Aan generaal Cambronne: 100.000 francs.

20e. Aan de kinderen van generaal Mouton-Duvernet: 100.000 francs.

21e. Aan de kinderen van de dappere
Labédoyère: 100.000 francs.

22e. Aan de kinderen van generaal Girard,
gedood te Ligny, 100.000 francs.

23e. Aan de kinderen van generaal Chartrand:
100.000 francs.

24e. Aan de kinderen van de virtuoze generaal
Travot: 100.000 francs.

25e. Aan generaal Lallemand, de oudere:
100.000 francs.

26e. Aan graf Réal: 100.000 francs.

27e. Aan Costa de Bastelica, op Corsica:
100.000 francs.

28e. Aan generaal Clausel: 100.000 francs.

29e. Aan baron Meneval: 100.000 francs.

30e. Aan Arnault, auteur van *Marius*: 100.000
francs.

31e. Aan kolonel Marbot: 100.000 francs. Ik raad hem aan door te gaan met de verdediging van de glorie van de Franse legers en de falsifieerders en afvalligen te beschamen.

32^e. Aan baron Bignon: 100.000 francs. Ik draag hem op om de geschiedenis van de Franse diplomatie van 1792 tot 1815 te schrijven.

Vierde blad

33^e. Aan Pioggi di Talavo: 100.000 francs.

34^e. Aan de chirurgijn Emery: 100.000 francs.

35^e. Deze bedragen zullen worden afgenomen van de 6 miljoen, die ik heb gestort toen ik Parijs verliet en van de rentes van 5 % vanaf juli 1815. Deze bedragen zullen worden overeengekomen met de bankier door de graven Montholon, Bertrand en Marchand.

36^e. Wat dit deposito ook mag produceren boven de 5,6 miljoen francs, zal worden verdeeld als een uitkering aan de gewonden van de slag bij Waterloo en onder de officieren en soldaten van het garnizoen van Elba, in een verhouding, die bepaald wordt door Monyholon, Bertrand, Drouot, Cambronne en de chirurg Larrey.

37e. Deze legaten, zullen, ingeval van dood, uitbetaald worden aan de weduwen en de kinderen, en in geval van onmogelijkheid hiervan terug gaan bij mijn bezittingen.

III

1e. Mijn privé domein is mijn eigendom, geen enkele Franse wet heeft dit ontkend, hiervan zal een deel worden opgevraagd door baron de la Bouillerie, de rentmeester hiervan. Het gaat hier over een bedrag van meer dan 200 miljoen francs, namelijk:

1^{e bis}. deze portefeuille bevat de opbrengsten, die ik gedurende veertien jaar als burger bijeen heb gebracht en die gestegen zijn tot meer dan 12 miljoen francs per jaar, als mij dat goed herinner.

2^{e bis}. de opbrengst van deze portefeuille.

3^{e bis}. De meubels van mijn paleizen zoals ze waren in 1814, het paleis in Rome, Florence, Turijn inbegrepen. Al dit meubilair is gekocht met de opbrengsten van mijn burgerlijke lijst.

4^{e bis}. De opbrengsten van mijn koninklijke huizen is Italië, zoals geld, serviezen, juwelen, meubels, rijtuigen. De rekeningen hiervan zullen worden vastgesteld door prins Eugène en de intendant van de kroon Campagnoni.

Vijfde blad

2e. Ik laat na mijn privé domeinen voor de helft aan de overlevende officieren en soldaten van het Franse leger, die hebben gevochten tussen 1792 en 1815 voor de glorie en onafhankelijkheid van de natie; de verdeling moet zijn in volgorde van hun benoeming in actieve dienst. De andere helft gaat naar de steden en districten in de Elzas, Franche-Comté, Bourgondië, het Île-de-France, Champagne, Forez, Dauphiné, die geleden hebben onder de of andere invasie. Hiervan zal een som van één miljoen apart gezet worden voor de stad Brienne en één miljoen voor de stad Méry.

Ik wijs de graven Montholon en Bertrand, en Marchand aan als de uitvoerders van mijn wil. Dit testament, geheel door mijn hand geschreven, is ondertekend en gezegeld met mij wapens.

NAPOLÉON

Zesde blad

(dit blad is blanco, rkv)

Zevende blad

Lijst (a)

1e. Geen enkel van deze objecten, die ik heb gebruikt, zal worden verkocht; het overtollige zal verdeeld worden tussen de executeurs van mijn wil en mijn broers.

2e. Marchand zal mijn haar bewaren en er een armband met een kleine gouden gesp van laten maken, die hij toezendt aan keizerin Marie-Louise, naar mijn moeder en naar elk van mijn broers, zusters, neven nichten, aan de kardinaal en een met een grotere maat aan mijn zoon.

3e. Marchand stuurt een paar van mijn gouden schoengespen naar prins Joseph.

4e. Een klein paar gouden kniegespen naar prins Lucien.

5e. Een gouden dasspeld naar prins Jérôme.

Lijst (a)

INVENTARIS VAN MIJN OBLECTEN, DIE MARCHAND BEWAREN ZAL OM TE OVERHANDIGEN AAN MIJN ZOON.

1e. Mijn zilveren nécessaire, die op mijn tafel staat, gevuld met aal benodigdheden, scheermessen, ed.

2e. Mijn wekker; het is de wekker van Frederik II, die ik heb meegenomen uit Potsdam (in kistje no. III).

3e. Mijn twee horloges, met de ketting van haar van de Keizerin en een ketting van mijn haar voor het andere horloge. Marchand zal het laten maken in Parijs.

4^e. Mijn twee zegels (een uit Frankrijk, geborgen in kist no. III)

5^e. De kleine gouden pendule, die op dit moment in mijn slaapkamer staat.

6^e. Mijn waskan en waskruik en zijn voet.

7^e. Mijn nachtkastjes, die ik al in Frankrijk gebruikte en mijn verzilverd bidet.

8^e. Mijn twee ijzeren veldbedden, mijn matrassen en mijn dekens, moeten bewaard blijven.

9^e. Mijn drie zilveren flacons, die mijn eau-de-vie bevatten en die mijn chasseurs op campagne voor mij meedroegen.

10^e. Mijn Franse telescoop.

11^e. Mijn spoten (twee paar).

12^e. Drie kistjes van mahoniehout, no. I, II, III, die mijn snuifdozen en andere spullen bevatten.

13^e. Een verzilverd reukvat.

LINNEN

6 hemden

6 zakdoeken

6 dassen

6 handdoeken

6 paar zijden sokken

4 zwarte collen

6 paar sokken

2 paar batisten doekjes

2 kussens

2 kamerrokken

2 nachtbroeken

1 paar bretels

4 broeken, witte kasjmier vesten

6 halsdoeken

6 flanellen hemden

4 paar onderbroeken
6 paar handschoenen
1 kistje met mijn tabak
1 gouden dasspeld
1 paar gouden kniegespen
1 paar gouden schoengespen
(de laatste drie voorwerpen bevinden zich in het kistje no. III)

KLEDING

1 uniform van de chasseurs
1 van de grenadiers
1 van de garde national
2 hoeden
1 grijze en groene cape
1 blauwe mantel (die ik aan had te Marengo)

Achtste blad

1 groene overlas van marter
2 paar schoenen
2 paar laarzen
1 paar pantoffels
6 riemen

NAPOLÉON

Negende blad

LIJST TOEGEVOEGD AAN MIJN WIL
Longwood, eiland Sint-Helena, de 15e april
1821

I

1e. De gewijde vazen, die in mijn kapel dienst hebben gedaan te Longwood.
2e. Ik draag de abt Vignali op er voor te zorgen en ze al te leveren bij mijn zoon zodra hij zestien jaar zal zijn.

II

1e. Mijn wapens, te weten mijn degen, die ik droeg te Austerlitz, de sabel van Sobieski, mijn dolk, mijn jachtmes, mijn twee paar pistolen uit Versailles.
2e. Mijn gouden nécessaire, die ik gebruikte op de ochtend van Ulm, Austerlitz, Jena, Eylau, Friedland, het eiland Lobau, bij de Moskwa, bij Montmirail. Vanuit mijn standpunt wens ik dat deze nécessaire naar mijn zoon gaat. Graaf Bertrand bewaart deze sinds 1814.

3e. Ik draag graaf Bertrand op deze voorwerpen te bewaren en ze aan mijn zoon te overhandigen als hij zestien jaar zal zijn geworden.

III

1e. Drie kleine mahoniehouten kisten, die bevatten: in de eerste 33 snuifdozen of bonbonnières; in de tweede twaalf dozen met Keizerlijke wapens, twee kleine brillen en vier dozen gevonden op de tafel van Louis XVIII in de Tuileriën op 20 maart 1815; in de derde drie snuifdozen versierd met zilveren medailles, regelmatig gebruikt door de Keizer en diverse toiletspullen, volgens deze lijst genummerd I, II III.

2^e. Mijn veldbedden, waarvan ik gebruik maakte gedurende al mijn veldtochten.

3^e. Mijn veldtelescoop.

4^e. Mijn kledingkast, bevattende een van elk van mijn uniformen, twaalf hemden, en van allerlei, dat in met mijn kleding gebruikte.

5^e. Mijn wasstandaard.

6^e. Een kleine klok, die staat in mijn slaapkamer te Longwood.

7e. Mijn twee horloges en de ketting van haar van de Keizerin.

8e. Ik draag op aan Marchand, mijn eerste bediende, deze voorwerpen te bewaren en ze aan mijn zoon te overhandigen als hij zestien jaar is geworden.

IV

1e. Mijn medailles.

2e. Mijn zilver en mijn porseleinen Sèvre servies, dat ik op Sint-Helena gebruikte (ijst B en C)

3e. Ik draag op aan Marchand deze voorwerpen te bewaren en ze aan mijn zoon te overhandigen als hij zestien jaar is geworden.

V

1e. Mijn drie zadels en tuigen, mijn sporen, die ik op Sint-Helena heb gebruikt.

2e. Mijn jachtgeweren, vijf in getal.

3^e. Ik draag op aan Noverraz deze voorwerpen te bewaren en ze aan mijn zoon te overhandigen als hij zestien jaar is geworden.

VI

1^e. Vierhonderd boeken, gekozen uit mijn bibliotheek, die ik het meest heb gebruikt.
2^e. Ik draag op aan Saint-Denis deze te bewaren en ze aan mijn zoon te overhandigen als hij zestien jaar is geworden

Tiende blad is leeg

Elfde blad

LIJST (B)

INVENTARIS VAN DE VOORWERPEN, DIE IK IN BEZIT LIET VAN DE HEER DE GRAAF VAN TURENNE

1 sabel van Sobieski (deze staat per ongeluk op lijst A; het is de sabel, die de Keizer droeg bij Aboukir en die in handen is gekomen van graaf Bertrand)

1 groot collier van het Légion d'honneur
1 verzilverd zwaard
1 Consulaire zwaard
1 ijzeren zwaard
1 riem van velours
1 collier van het Gulden Vlies (goud)
1 kleine kledingkast van staal
1 nachtlamp van zilver
1 handvat van een antieke sabel
1 hoed model Henri IV en mijn baret, de kanten kragen van de Keizer
1 klein kastje voor medailles
2 Turkse kleden
2 mantels van velours, geborduurd, met vesten en broeken.

1e. Ik geef aan mijn zoon: de sabel van Sobieski, het collier van het Légion d'honneur, het verzilverde zwaard, het Consulaire zwaard, het ijzeren zwaard, het collier van het Gulden Vlies, de hoed model Henri IV en mijn baret. Het gouden nécessaire voor de tanden ligt bij de tandarts.

2e. Aan Keizerin Marie-Louise mijn kanten kragen van de Keizer;
Aan Madame (Mère, rkv) de zilveren nachtlamp;
Aan de kardinaal de kleine stalen kledingkast:

Aan prins Eugène de verzilverde wandelstok;
Aan prinses Pauline het kleine medaillekastje;
Aan de koningin van Napels een klein Turks tapijt;
Aan koningin Hortense een klein Turks tapijt;
Aan prins Jérôme het handvat van de antieke sabel;
Aan prins Joseph een geborduurde mantel, vest en broek;
Aan prins Lucien een geborduurde mantel, vest en broek.

NAPOLÉON

Twaalfde en dertiende blad zijn leeg

Veertiende blad (enveloppe)

Dit is mijn testament, geheel geschreven met mijn eigen hand.

CODICILLES

Vijftiende blad

April, de 16e 1821, Longwood

Dit is een codicil aan mijn testament.

1e. Ik wens dat mijn overblijfselen zullen rusten aan de oevers van de Seine, te midden van het Franse volk, dat ik zo lief had.

2e. Ik laat na aan de graven Bertrand, Montholon en aan Marchand het zilver, de juwelen, het porseleinen servies, meubels, boeken, wapens, ed. en in het algemeen alles wat ik bezat op Sint Helena.

Dit codicil is geheel geschreven met mijn eigen hand en dichtgeplakt met mijn zegels

NAPOLÉON

Achttiende blad (enveloppe)

Dit is een codicil aan mijn testament, geheel met mijn eigen hand geschreven.

NAPOLÉON

Tweëntwintigste blad

Deze 24 april 1821, Longwood

Dit is mijn codicil of acte van mijn laatste wil.

Met betrekking tot de uitvoering van mijn Italiaanse burgerlijke lijst betreffende geld, juwelen, zilver, linnen, rijtuigen, meubels, waarover de vice-koning de bewaarder is en die van mij zijn, laat ik twee miljoen na aan mijn meest vertrouwde dienaren. Ik hoop dat zonder enige geldige reden, mijn zoon Eugène Napoléon hen eerlijk zal uitbetalen. Hij moet niet vergeten de veertig miljoen, die ik hem in Italië gegeven heb en de verdeling van de erfenis van zijn moeder.

1°. Uit deze twee miljoen laat ik na aan graaf Bertrand 300.000 francs, waarvan hij 100.000 in de kas van de schatbewaarder zal terugstorten en die volgens mijn beschikkingen gebruikt zal worden als legaat aan de wetenschap.

Drieëntwintigste blad

2°. Aan graaf Montholon 200.000 francs, waarvan hij 100.000 francs zal terug storten in de kas voor hetzelfde gebruik als hierboven.

3°. Aan graaf Las Cases 200.000 francs, waarvan hij 100.000 francs zal terug storten in de kas voor hetzelfde gebruik als hierboven.

4°. Aan Marchand 100.000 francs, waarvan hij 50.000 francs zal terug storten voor hetzelfde gebruik als hierboven.

5°. Aan graaf Lavallette 100.000 francs

6°. Aan generaal Hogendorp, Hollander, mijn aide de camp, gevlucht naar Brazilië, 100.000 francs.

7°. Aan mijn aide de camp Corbineau 50.000 francs.

8°. Aan mijn aide de camp Caffarelli 50.000 francs

9°. Aan mijn aide de camp Dejean 50.000 francs.

10°. Aan Percy, hoofdchirurgijn te Waterloo, 50.000 francs.

11°. 50.000 francs, te weten:

10.000 aan Pierron, mijn hofmeester

10.000 aan Saint-Denis, mijn eerste jager

10.000 aan Noverraz

10.000 aan Coursot, mijn bureauofficier

10.000 aan Archambault, mijn stalmeester

12°. Aan baron Meneval 50.000 francs

Vierentwintigste blad

13°. Aan de hertog van Istrië, zoon van Bessière, 50.000 francs.

14°. Aan de dochter van Duroc 50.000 francs.

15°. Aan de kinderen van Labédoyère 50.000 francs.

16°. Aan de kinderen van Mouton-Duvernet 50.000 francs

17°. Aan de kinderen van de dappere en virtueuze generaal Travot 50.000 francs.

18°. Aan de kinderen van Chartrand 50.000 francs.

19°. Aan generaal Cambronne 50.000 francs.

20°. Aan generaal Lefebvre-Desnouettes 50.000 francs.

21°. Te verdelen onder de dienstplichtigen in andere landen, of ze Frans, Belgisch, Hollands, Spaans of inwoners van de departementen van de Rijn zijn, aan van mijn executeurs en volgens hun uitdeling 100.000 francs.

22°. Te verdelen onder de invaliden of ernstig gewonden van Ligny, Waterloo, die nog leven, volgens en lijst opgesteld door mijn executeurs, waaraan worden toegevoegd Cambronne, Larrey, Percy en Emmery. De Garde zal dubbel uitbetaald worden, die van Elba viervoudig: 200.000 francs.

Vijfentwintigste blad

Dit codicil is geheel geschreven in met mijn eigen hand, ondertekend en verzegeld met mijn zegels.

Achtentwintigste blad (enveloppe)

Dit is mijn codicil of acte van mijn laatste wil, waarvan ik de exacte uitvoering opdraag aan mijn zoon Eugène Napoléon. Het is geheel geschreven met mijn eigen hand.

NAPOLÉON

Negentwintigste blad

Deze 24 april 1821, Longwood.

Dit is een derde codicil aan mijn testament van 15 april.

1°. Onder de juwelen van de Kroon, die werden terug gegeven in 1814, waarvan er sommige tot een waarde van 500.00 tot 600.000 francs komen, zijn er enkele, die er niet toe behoren, maar deel uitmaken van mijn privé bezit. Die moeten terug komen en aan mijn nalatenschap worden toegevoegd.

2°. Ik had bij bankier Torlonia in Rome wissels ter waarde van 200.000 à 300.000 francs, resultaten van mijn opbrengsten van het eiland Elba vanaf 1815. De heer Peyrusse, die nu mijn schatbewaarder niet meer is en geen karakter heeft, bezit nu zelf deze som. Hij moet gedwongen worden dit terug te geven.

3°. Ik laat na aan de hertog van Istrië 300.000 francs, waarvan slechts 100.000 francs aan zijn weduwe moet worden uitbetaald als de hertog vóór deze uitbetaling dood blijkt te zijn. Ik wens, als het schikt, dat de hertog zal trouwen zal trouwen met de dochter van Duroc.

4°. Ik laat na aan hertogin de Friouil, dochter van Duroc, 200.000 francs. Als zij vóór deze uitbetaling is overleden, zal aan haar moeder niets worden gegeven.

5°. Ik laat na aan generaal Rigaud, die verbannen is geweest, 100.000 francs.

6°. Ik laat na aan Boinod, verbindings-commissaris, 100.000 francs.

7°. Ik laat na aan de kinderen van generaal Letort, gedood tijdens... (de campagne van 1815, voegt de Engelse tekst er aan toe, rkv), 100.000 francs.

8°. Deze 100.000 francs nalatenschap zullen beschouwd worden als zijnde ingevoegd bij artikel 35 van mijn testament, waardoor deze nalatenschap de som van 6.400.000 francs zal bedragen, inclusief de giften, die ik heb gedaan in mijn tweede codicil.

Dertigste blad

Nalatenschap, waarover ik in mijn testament beschik, zonder daarbij in begrepen de donaties, gedaan in mijn tweede codicil Dit alles is met mijn eigen hand geschreven ondertekend en verzegeld met zijn zegels.

Tweëndertigste blad (enveloppe)

Dit is mijn derde codicil aan mijn testament, geheel geschreven door mijn eigen hand en verzegeld met mijn zegels.

Dit zal geopend worden op dezelfde dag en onmiddellijk na opening van mijn testament.

NAPOLÉON

Drieëndertigste blad

Deze 24 april 1821, Longwood

Dit is een vierde codicil aan mijn testament. Door de beschikkingen, die we eerder hebben gedaan, hebben we nog niet aan al onze verplichtingen voldaan. Vandaar dat we besloten hebben een vierde codicil te maken.

1°. Wij laten na aan de zoon of kleinzoon van baron du Theil, luitenant-generaal bij de artillerie, oud-commandeur van Saint-André, die de leiding had van de school van Auxonne voor de Revolutie, de som van 100.000 francs als herinneringsteken voor de zorg, die deze dappere generaal voor ons heeft gehad, toen wij luitenant en kapitein onder zijn bevel waren.

2°. Idem aan de zoon of kleinzoon van generaal Dugommier, die chef van het leger te Toulon was, een som van 100.000 francs. Wij hebben onder zijn bevel dit beleg gevoerd, toen wij de artillerie aanvoerden. Dit als teken van herinnering voor de eerbied, aanhankelijkheid en vriendschap, die ons door deze dappere en onverschrokken generaal gegeven is.

3°. Idem laten wij na 100.000 francs aan de zoon of kleinzoon van de gedeputeerde van de Conventie Gasparin, die het volk vertegenwoordigde bij het leger van Toulon. Hij beschermde en sanctioneerde met zijn autoriteit het plan,

dat we maakten om de inname van de stad mogelijk te maken en dat tegenovergesteld was aan het plan, dat door het Comité de salut public werd gemaakt. Gasparin beschermde ons door zijn protectie tegen de overlast en

onwetendheid van de stafofficieren, die het legers commandeerden voor de komst van mijn vriend Dugommier.

4°. Idem, lasten wij na 100.000 francs aan de weduwe, zoon of kleinzoon van onze aide de camp Muiron, aan onze zijde gedood te Arcole, wij hij ons met zijn lichaam beschermd.

5°. Idem, 10.000 francs aan de onderofficier Cantillon, die een proces moest ondergaan met de beschuldiging dat hij lord Wellington had willen vermoorden, waarvan hij vrij werd gesproken. Cantillon had evenveel recht deze oligarch te vermoorden, als de laatste recht had me te sturen naar Sainte-Hélène om me te laten leiden op haar rotsen. Wellington, die deze aanslag heeft voorgesteld, probeerde dit te rechtvaardigen door te wijzen op de belangen van Groot-Brittannië. Als Cantillon werkelijk deze lord had vermoord, zou hetzelfde excuus gebruikt zijn en gerechtvaardigd door hetzelfde motief, het belang van Frankrijk om van een generaal af te komen, die tussen haakjes, door de gewelddadige overgave van Parijs en daardoor verantwoordelijk was voor het bloedvergieten

Vijfendertigste blad

van de martelaren Ney, Labédoyère ed. en voor de misdaad van het plunderen van de musea, tegen de tekst van de verdragen in.

6°. Deze 410.000 francs zullen worden toegevoegd aan de 6.400.000 francs, die wij hebben en die onze nalatenschap brengt op 6.810.000 Francs. Deze 410.000 francs moeten beschouwd worden als deel van ons testament, artikel 36 en moeten in elk geval dezelfde weg volgen als de overige legaten.

7°. De 9.000 pond sterling, die we hebben gegeven aan graaf en gravin Montholon, moeten als ze zijn uitbetaald, worden afgetrokken en verwijderd van de legaten, die we hem deden in ons testament. Als ze niet zijn uitbetaald, worden deze notities verwijderd.

8°. Met betrekking tot het legaat aan graaf Montholon, wordt het pensioen van 20.000 francs dat aan zijn vrouw is gegarandeerd, geannuleerd. Graaf Montholon wordt opgedragen dit zelf aan haar te betalen.

9°. De administratie van zo'n nalatenschap, totdat het geheel is afgewikkeld, vraagt maakt kosten voor bureauwerk, reizen, consultaties en gerechtskosten. Wij verwachten dat onze executeurs-testamentairs hiervoor 3 procent zullen gebruiken voor alle nalatenschappen, zowel voor de 6.810.000 francs als voor de bedragen genoemd in de codicillen en voor de 200 miljoen francs voor het privé bezit.

Zesendertigste blad

10°. Al het bijeenkomende sommen zullen in handen gegeven worden van een thesaurier en verdeeld worden volgens de opdrachten van onze executeurs-testamentairs.

11°. Mochten de sommen, die komen van de hiervoor genoemde zaken, niet voldoende zijn om de kosten te bestrijden, zullen er regelingen getroffen worden, die er voor zorgen dat de kosten van de drie executeurs-testamentairs en de thesaurier, elk in verhouding tot wat wij nalaten in ons testament en codicillen, worden bestreden.

12°. Zouden de sommen, die komen van de hiervoor genoemde zaken, hoger zijn dan nodig is, dan zal het overtollige tussen de drie executeurs-testamentairs en de thesaurier verdeeld worden in verhouding tot hun respectievelijke legaten.

13°. Wij benoemen als thesaurier graaf Las Cases en anders zijn zoon en bij gebrek hieraan generaal Drout.

Dit codicil is geheel geschreven met mijn eigen hand, ondertekend en gezegeld met onze zegels.

NAPOLÉON

Zevenendertigste blad

Deze 24 april 1821, Longwood.

Dit is mijn codicil of acte van mijn laatste wil.

Met betrekking tot de in goud terug gegeven fondsen aan keizerin Marie-Louise, mijn zeer geliefde en beminde echtgenote, in Orléans in 1814, het betreft hier in mijn herinnering 2 miljoen, waarover ik door middel van dit

codicil beschik, voor het doel om mijn meest trouwe bedienden te compenseren, die ik voor aan bevel aan de bescherming van mijn geliefde Marie-Louise.

1°. Ik raad de Keizerin aan 30.000 francs aan graaf Bertrand, die hij bezat in het hertogdom Parma en op de berg Napoléon te Milaan, terug te geven zoals ze hem verschuldigd zijn.

2°. Ik doe haar dezelfde aanbeveling met betrekking tot de hertog van Istrië, de dochter van Duroc en anderen van mijn bedienden, die mij voortdurend trouw hebben gediend en die altijd geliefd zijn geweest, zij weet wie het zijn.

3°. Ik laat na, buiten de 2 miljoen hierboven, 300.000 francs aan graaf Bertrand, waarvan hij 100.000 francs in stort in de kas van de thesaurier om gebruik te worden in de nalatenschappen volgens mijn beschikkingen.

Achtendertigste blad

4°. Ik laat na 200.000 francs aan graaf Montholon, waarvan hij 100.000 francs stort in de kas van de thesaurier om op dezelfde wijze te gebruiken als hierboven.

5°. Idem, 200.000 francs aan graaf Las Cases waarvan hij 100.000 francs stort in de kas van de thesaurier om op dezelfde wijze te gebruiken als hierboven.

6°. Idem aan Marchand 100.000 francs waarvan hij 50.000 francs stort in de kas thesaurier om op dezelfde wijze te gebruiken als hierboven.

7°. Aan de burgemeester van Ajaccio bij het begin van de Revolutie Jean-Jérôme Levie of aan zijn weduwe, zijn kinderen of kleinkinderen, 100.000 francs.

8°. Aan de dochter van Duroc 100.000 francs.

9°. Aan de dochter van Bessières, hertog van Istrië 100.000 francs.

10°. Aan generaal Drouot 100.000 francs.

11°. Aan graaf Lavallette 100.000 francs.

12°. Idem, 100.000 francs te weten:

25.000 aan Pierron, mijn huismeester;

25.000 aan Noverraz, mijn jager;

25.000 aan Saint-Dénis, mijn bibliothecaris

13°. Idem, 100.000 francs weten:

40.000 aan Planat, mijn verbindings-officier;

20.000 aan Hébert,

Negentendertigste blad

mijn laatste conciërge te Rambouillet en die tot mijn bedienden behoorde in Egypte;

20.000 aan Lavigne, die vroeger een van de stalmeesters van mijn stallen was en mijn pikeur in Egypte;

20.000 aan Jannet-Dervieux, die pikeur in de stallen was en die me diende in Egypte.

14°. 200.000 francs zullen worden verdeeld onder de armen van de inwoners van Brienne-le-Château, die het meest geleden hebben.

15°. De overblijvende 300.000 francs zullen worden verdeeld onder de officieren en soldaten van het bataljon van mijn Garde op het eiland Elba, die nu nog leven of aan hun weduwen en kinderen, al naar gelang hun rang en op een lijst, die door mijn executeur-testamentairs zal worden vastgesteld. De invaliden en de ernstig gewonden krijgen het dubbele. Deze lijst zal worden opgesteld door Larrey en Memmery.

Dit codicil is geheel door mijn eigen hand geschreven, getekend en gezegeld met mijn zegels

NAPOLÉON

Veertigste blad (enveloppe)

Dit is mijn codicil of acte van mijn laatste wil, waarvan ik de uitvoering opdraag aan mijn zeer geliefde echtgenote Keizerin Marie-Louise.

NAPOLÉON

BRIEVEN

Eerste en enige blad

Monsieur Laffitte, Ik gaf u in 1815 op het moment van mijn vertrek uit Parijs, een som van bijna 6 miljoen, waarvoor u mij een tweetal reçu's hebt gegeven. Ik heb één van die reçu's geannuleerd en ik draag graaf Montholon op u het andere reçu aan te bieden, waarvoor u hem na mijn dood de genoemde som moet geven met de rente van 5% per 100 vanaf 1 juli 1815 met aftrekking van de uitbetalingen, waarvoor u opdracht kreeg in opdracht van mijn orders.

Ik wens dat de opheffing van de rekening accoord zal zijn tussen u, graaf Montholon, graaf Bertrand en de heer Marchand. En als deze opheffing geregeld is, geef ik u via hun gehele en absolute decharge van voornoemde som.

Ik heb u eveneens een kistje met mijn medailles gegeven: ik vraag u dit terug te geven aan graaf Montholon. Deze brief is nog niet de laatste, ik smeed God, Monsieur Laffitte, dat Hij u gezond laat zijn en u bewaart.

NAPOLÉON

Longwood, eiland Sainte-Hélène, deze 25 april 1821.

Één uniek blad

Monsieur de baron la Bouillerie, rentmeester van mijn privé domein, ik vraag u terug te geven de rekening en de geldsom na mijn dood aan graaf Montholon, die ik de uitvoering van mijn testament heb opgedragen. Deze brief is nog niet de laatste, ik smeed God, Monsieur de baron la Bouillerie, dat Hij u gezond laat zijn en u bewaart.

NAPOLÉON

Longwood, eiland Sainte-Hélène, deze 25 april 1821.

TWEEDE CODICIL

Eerste blad

April, de 16e, 1821, Longwood

Dit is een tweede codicil aan mijn testament. Met mijn eerste codicil van vandaag leit ik na al mijn bezittingen, die ik heb op Sainte-Hélène aan de graven Bertrand en Montholon en aan Marchand. Dit is een manier om de Engelsen buiten spel te zetten. Mijn wil is dat mijn bezittingen op devolgende manier verdeeld zullen worden:

1e. Ik heb 300.000 francs in zilver en goud, waarvan 30.000 francs apart gehouden zullen worden om mijn huisgenoten te betalen. Het restant zal als volgt worden verdeeld:

50.000 aan Bertrand;
50.000 aan Montholon;
50.000 aan Marchand;
15.000 aan Saint-Dénis;
15.000 aan Noverraz;
15.000 aan Pierron;
15.000 aan Vignali;
10.000 aan Archambault;
10.000 aan Coursot;
5.000 aan Chandellier;

De rest zal als gratificatie gegeven worden aan de Engelse artsen, de Chinese bedienden en aan de pastoor van de kerk.

2e. Ik laat na aan Marchand mijn diamanten collier.

3^e. Ik laat na aan mijn zoon alle zaken, die ik dagelijks gebruikte, volgens lijst A, hieraan gehangen.

4^e. Al het overige van mijn bezittingen zal verdeeld worden tussen Bertrand, Montholon, Marchand met de restrictie dat niets verkocht zal worden dat aan mijn lichaam zat.

Tweede en laatste blad

5^e. Ik laat na aan Madame, mijn zeer goede en geliefde moeder, de bustes, grote schilderijen, kleine schilderijen in mijn kamers en zestien zilveren adelaars, die zij zal verdelen onder mijn broers, zusters en neven. (Ik draag Coursot op deze voorwerpen naar Rome te brengen.) Evenals de Chinese kettingen en colliers, Marchand zal ze geven aan Pauline.

6^e. Al deze voorwerpen (giften), in dit codicil

genoemd, zijn onafhankelijk van die gedaan in mijn wil.

7°. Mijn testament zal in Europa geopend worden in aanwezigheid van de personen, die de enveloppe getekend hebben.

8°. Ik wijs aan als mijn executereur-testamentairs de graven Montholon, Bertand en Marchand.

Dit codicil, geheel geschreven door mijn eigen hand, is ondertekend en verzegeld met mijn zegels.

NAPOLÉON

Enveloppe

Dit is mijn tweede codicil aan mijn testament, geheel geschreven met mijn eigen hand.

NAPOLÉON

INSTRUCTIES VOOR MIJN EXECUTEURS TESTAMENTAIR

Eerste blad

Deze 26 april 1821, Longwood

1°. Ik ga ervan uit dat mijn nalatenschappen in hun geheel betaald zullen worden.

2°. De 5.280.000 francs, die ik bij de bankier Laffitte heb gestort, zullen rente hebben gegeven. Op 1 januari 1822 zal de rente 5 % bedragen, dus zoals ik hem heb gezegd, ongeveer 7 miljoen francs. In geval van moeilijkheden moet er door een ieder gerekend worden, want sterke krachten verhinderen me te schrijven en over mijn gelden te beschikken. Ik ga uit van geen enkele verandering hieronder.

3°. Ik weet slechts dat de bankier Laffitte voor mijn rekening heeft betaald:

1° 20.000 francs aan generaal Lallemand de oudste;

2°. 3.000 francs aan Gillis, mijn kamerdienaar;

3°. 100.000 francs aan graaf Las Cases;

4°. 72.000 francs aan Balcombe op een kredietbrief van graaf Bertrand;

5°. Een autorisatie, verzonden via het kanaal van prins Eugène, voor 12.000 francs per maand, vanaf 1817, te Londen, voor mijn benodigdheden. Deze som is niet gebruikt, zij

maakt deel uit van een partij bij M. Parker, die me rekenschap geeft van deze aanzienlijke sommen via graaf Bertrand, geld, dat hij onmiddellijk terug moet geven. Of als hij besluit dat dit bedrag gevoegd moet worden bij de fondsen, die ik bij M. Laffitte heb geplaatst ter waarde van de som van 6.200.000 francs, kapitaal en interest, ongeveer beschikbaar op 1 januari 1822.

4°. De kwestie van mijn privé domein is een belangrijke kwestie; zij zal veel debatten oproepen: maar de restitutie van het geld van Peyrusse, dat naar de Kroon is gegaan geloof ik; maar de opheffing van mijn burgerlijke lijst in Italië, waarvan ik nog vele miljoenen moet terug krijgen; maar de teruggave van mijn meubels aan de Kroon en die mij toebehoren voor het opstellen van de burgerlijke lijst tijdens het Consulat en zelfs toen ik generaal was (het gaat in de eerste plaats om alle meubels uit Saint-Cloud, een deel van die in de Tuileriën; in de tweede plaats gaat het om een groot deel van de meubels van Rambouillet); maar de huidige zijn blijkbaar verdeeld onder de vorsten of de stad Parijs, evenals de mooie malachieten meubels uit Rusland, de kroonluchters, het kristal enz., maar het gouden servies van de stad Parijs, zijn een particuliere zaak. Deze diverse voorwerpen kunnen een waarde hebben van meerdere miljoenen.

5°. Wat betreft alle meubels van de Kroon, die mij toebehoren, moeten beschouwd worden als gekocht van de laatste opbrengsten van de burgerlijke lijst.

6°. Laken (België, rkv) is als laatste buitengewoon domein gekocht; maar de meubels zijn gekocht door het laatste privé domein; het laatste heeft een waarde van 800.000 francs, die geëist moeten worden van de koning van Holland.

7°. Toen de koning van Sardinië en de groot-hertog van Toscane in 1799 van hun staten werden weggejaagd, namen ze hun geld, hun juwelen en andere kostbaarheden mee; men liet hen zelfs hun particuliere eigendommen. Met welk recht pretenderen deze soevereinen mijn geld en meubels te behouden, die ik naar Parijs heb gestuurd en die als laatsten gekocht zijn op mijn privé lijst?

8°. De Paus heeft mee naar Rome genomen

zijn geld en zijn kostbaarheden: het geld en de meubels, die ik naar Rome stuurde en die als laatsten betaald zijn op mijn privé lijst, komen mij wettelijk toe.

9°. Ik bezat op het eiland Elba een kleine boerderij, genaamd *Saint-Martin*, geschatte waarde 200.000 francs met meubels, rijtuigen, enz. Die is tenslotte gekocht door prinses Pauline. Als men haar deze heeft gegeven, ben ik tevreden, maar zo niet, moeten mijn executeurs testamentair doorgaan met deze haar te doen toekomen. Deze zal gegeven worden een prinses Pauline als ze nog leeft en het zat terugkeren bij mijn nalatenschap als zij niet meer leeft.

10°. Ik had in Venetië 5 miljoen aan geld, dat voor het grootste deel denk ik, geroofd is door de Oostenrijkers. Dit terug eisen en volhouden.

11°. Er gaan geruchten over een testament van de patriarch van Venetië: verder uitzoeken.

12°. Ik heb in Malmaison achter gelaten, behalve mijn boeken, 2 miljoen aan goud en juwelen, in een cassette. Een speciale gift, die nooit gedaan is aan keizerin Joséphine. Ik eis dat deze som slechts opgeëist zal worden als dat nodig zou zijn om mijn nalatenschappen af te ronden.

13°. Ik heb aan keizerin Marie-Louise te Orleans 2 miljoen aan goud gegeven, dat van mij was. Maar ik wens dat deze som slechts dan terug geëist zal worden als dat nodig zou zijn om mijn nalatenschappen af te ronden.

14°. Ik heb bij Denon en d'Albe een groot aantal plannen, die van mij zijn. Omdat ik hiervoor verscheidene jaren 10-20.000 francs per maand heb betaald om ze te ontwerpen en laten maken. Hierover moet verantwoording worden afgelegd aan mijn zoon.

15°. Ik verlang dat mijn executeurs testamentair een verzameling maken van gravures, schilderijen, boeken, medailles, die aan mijn zoon de gedachten van waarheid en de vernietiging van foute ideeën, zoals de buitenlandse politiek hem zou kunnen ingeven, kortom dat hij in de gelegenheid zal zijn de dingen te zien zoals ze werkelijk zijn. Vooral mijn campagnes in Italië en in Egypte, en die van mijn manuscripten, die gedrukt zullen worden, zal mijn opdragen aan mijn zoon. Evenals de brieven van de soevereinen, als men die vindt, men moet hiervoor zoeken in de

archieven. Dit zal niet moeilijk zijn, want de nationale vergetelheid zal hier veel bij winne.

16°. Als het mogelijk is een verzameling te maken van mijn hoofdverblijven, dat in Fontainebleau is, evenals gezichten van mijn paleizen in Frankrijk en Italië, zal men daar een collectie van maken voor mijn zoon.

17°. Contant heeft veel van me gestolen te Fontainebleau; ik denk dat men van hem en Roustan veel kostbaarheden los kan krijgen voor mijn zoon en die voor hen slechts de metaalwaarde hebben.

18°. Er zijn in mijn kleine appartementen in het dak van de Tuileriën een groot aantal zaken, gegeven door Joséphine en Marie-Louise, die prettig kunnen zijn voor mijn zoon.

19°. Mochten mijn executeurs testamentair mijn zoon ontmoeten, moeten ze met kracht zijn gedachten over de daden en de keuzen bijstellen en hem het rechte pad wijzen.

Tweede en laatste blad

20°. Mochten ze de Keizerin ontmoeten (ik wens dat die geïsoleerd woont en ook als de voorzichtigheid dat toelaat, moeten ze hetzelfde doen (als voor mijn zoon, rkv).

21°. Zonder te wensen dat mijn moeder, als zij niet overleden is, door haar testament voorrang heeft op mijn zoon, waarvan ik veronderstel dat zij rijker is dan haar andere kinderen, wens ik dat ze hem enkele kostbare nalatenschappen geeft, zoals het portret van mijn moeder, of enkele juwelen, waarvan hij kan zeggen dat ze van zijn grootouders zijn geweest.

22°. Ook als mijn zoon meerderjarig zal zijn geworden, zullen mijn moeder, mijn broers en zusters hem schrijven en zich met hem bezig houden, welk obstakel het Huis van Oostenrijk, hoe machtig ook, opwerpt, want mijn zoon zal zijn afkomst moeten kennen.

23°. Ik zal met plezier zien die officieren of bedienden, die zich in dienst van mijn zoon zullen stellen, bv. de kinderen van Bertrand, die van Montholon, die van.....

24°. Moedig mijn zoon aan zijn naam van Napoleon weer aan te nemen als hij meerderjarig zal zijn en het verstandig zal gebruiken.

25°. Men zal aantreffen bij Denon, d'Albe, Fain, Méneval, Bourienne veel zaken, die van

groot belang voor mijn zoon zijn.

26°. Als mijn memoires in Italië gedrukt zullen worden, maak dan gebruik van d'Albe voor dit werk. Ik heb alle veldslagen beschreven, er schijnen er enkele gedrukt te zijn; men kan gebruik maken van het Dépot van Oorlog van de plannen, die ik heb gemaakt van de verschillende veldslagen; ik veronderstel dat Jomini ze kent.

27°. Mijn executeurs testamentair moeten schrijven aan de koning van Engeland als ze in Engeland zijn en er op aandringen dat mijn overblijfselen naar Frankrijk gebracht zullen worden, ze moeten zelfs aan de Franse regering schrijven.

28°. Als Las Cases de functie van schatbewaarder vervult en als mijn executeurs testamentair het nodig achten een secretaris te hebben en als hen Drout bevalt, zouden ze hem moeten benoemen.

29°. Ik heb een nichtje te Ajaccio, die, geloof ik, voor 300.000 francs aan grond heeft en Pallavicini heet; als ze niet getrouwd is en zij Drouot bevalt, zal haar moeder, die mijn wens kent, haar zonder moeilijkheden aan hem uithuwelijken.

30°. Ik wens en dat moet aan mijn familie bekend worden gemaakt, dat mijn neven en nichten onder elkaar trouwen of in de Romeinse staten of in de republiek Zwitserland of in de Verenigde Staten. Ik verwerpt het huwelijk met een Zweedse en mocht het geluk in Frankrijk terug keren, wens ik dat dat zo min mogelijk van mijn bloed aan het Franse hof komt.

31°. Men kan bij Appiani, schilder te Milaan, veel belangrijke zaken vinden voor mijn zoon; de herinnering aan mijn zal de gloire van zijn leven zijn; hem te vinden, te overtuigen en hem te helpen zal de overwinning zijn voor allen, die hem een juiste omgeving zal doen toekomen.

32°. Als er een terugkeer van het fortuin zal komen en mijn zoon de troon zou bestijgen, dan is het de plicht van mijn executeurs testamentair hem onder ogen te brengen alles wat ik gedaan heb voor mijn oude officieren en soldaten en voor mijn trouwe bedienden.

33°. Houd door middel van brieven Keizerin Marie-Louise op de hoogte, en als men haar kan ontmoeten, van het huidige, de waardering

en de gevoelens, die ik heb gekregen voor haar en raad haar aan altijd aan mijn zoon te denken, die geen raadgevers heeft dan zij.

34°. Als de afgevaardigde Ramolini in Parijs is, kan men van hem gebruik maken en hem raadplegen over de toestand van mijn familie en over de manier om met haar te corresponderen.

35°. Ik wens dat mijn executeurs testamentair zich de beste tekeningen van mijn diverse kostuums verschaffen en deze zullen sturen naar mijn zoon, zodat hij ze ook kan dragen.

36°. Mijn vroedvrouw te Ajaccio heeft kinderen en kleinkinderen, waarvan het grootste deel door haar goed wordt opgevoed, ze zullen niet verdacht zijn bij de Oostenrijkse autoriteiten: probeer ze in dienst te laten komen bij mijn zoon Ik denk dat zijzelf dood is. Overigens denk ik, dat zijn flink rijk is, want door een gril van het lot, is alles wat ik haar heb gegeven niet goed gegaan. Mijn executeurs testamentair zullen haar niet in ellende achterlaten.

37°. Ik zou niet boos zijn als de kleine Léon in de magistratuur intrad als hij dat wilde. Ik wens dat Alexandre Walewski in dienst van het Franse leger zou gaan.

NAPOLÉON

Enveloppe

Dit is een instructie voor Montholon, Bertrand en Marchand, mijn executeurs testamentair. Ik heb een testament en zeven codicillen gemaakt, waarvan Marchand de bewaarder is.

NAPOLÉON

De 27e april